

NEPŘÍJEMNÁ SITUACE

Edgar Allan Poe

Splendidum družstvo

2.

Nepříjemná situace

Jak psát povídku pro Blackwooda

Copyright © Edgar Allan Poe, 1838

Cover © Splendidum družstvo, 2026

Czech Edition © Splendidum družstvo

Vražné, Hynčice, 2026

První el. vydání

ISBN 978-80-7681-414-1 (EPUB)

ISBN 978-80-7681-415-8 (MOBI)

ISBN 978-80-7681-416-5 (PDF)

Z anglického originálu *Tales of the Grotesque and Arabesque by Edgar Allan Poe* přeložila Alena Adamcová.

Obsah

.....	1
Jak psát povídku pro ‚Blackwooda‘	4
Nepříjemná situace	15
DOPORUČUJEME	25

Jak psát povídku pro „Blackwooda“

Domnívám se, že o mně slyšel každý. Jmenuji se signora Psyché Zenobie. To vím naprosto jistě. Nikdo kromě mých nepřátel mi neříká Suki Snobsová. Bylo mi řečeno, že „Suki“ je vulgárním zkomolením jména „Psyché“, což je přece krásné řecké jméno znamenající „duši“ (a to se ke mně výborně hodí, neboť jsem samá duše!), a také „motýl“; a to se bezpochyby vztahuje k mému vzhledu, když si obléknu nové šaty z malinového saténu s nebesky modrou arabskou mantilou, ozdobenou zelenými agrafami a sedmi volány z oranžových aurikulí.

Co se týče příjmení Snobsová — stačí se na mě podívat, aby bylo jasné, že žádná Snobsová nejsem. Tenhle drb rozšířila slečna Tabitha Tuřínová čistě ze závidi. Tabitha Tuřínová! Jaká ničemnice! Ale co jiného čekat od tuřínu? Zajímalo by mě, zda si pamatuje staré přísloví o „krvi z tuřínu“. (Nezapomenu jí to při nejbližší příležitosti připomenout. A také jí nezapomenout ukázat nos.)

Kde jsem to přestala? Ach ano! Ujišťuji mě, že Snobs je zkomolenina jména Zenobie; že Zenobie byla královna (já také — doktor Peněgroš mě vždy nazývá královnou srdcí); že Zenobie, stejně jako Psyché, je řecké slovo; že můj otec byl „Řek“, a proto mám plné právo na své příjmení Zenobie, nikoli však na Snobsovou. Nikdo kromě Tabithy Tuřínové mi neříká Suki Snobsová. Já jsem signora Psyché Zenobie.

Jak jsem již řekla, slyšel o mně každý. Jsem ona slavná Psyché Zenobie, která se těší zasloužené pověsti dopisovatelky *Svazu Výhradně Vědeckých Vytríbených Týdenních Čajových Dýchánek Úspěšně Likvidujících Zaostalost Lidstva Výmluvnými Výlevy*. Tento název nám vymyslel doktor Peněgroš — prý proto, že zní hlučně jako prázdný sud od rumu. (Někdy bývá hrubý, ale jinak je to chytrý člověk!) Všichni si tato písmena připisujeme za svá jména, stejně jako

to činí členové Královské umělecké společnosti či Společnosti pro šíření užitečných znalostí a podobně.

Doktor Peněgroš tvrdí, že písmeno „P“ znamená „prohnilý“ a že celý název se má číst jako „Společnost pro Rozpoznávání Prohnilých Zajíců“, a nikoli jako společnost lorda Broughama — ale doktor Peněgroš je takový podivín! Člověk nikdy neví, kdy to myslí vážně. Každopádně ke svým jménům vždy připojujeme písmena S. V. V. T. Č. D. Ú. L. Z. L. V. V. — tedy Svaz Výhradně Vědeckých Vytríbených Týdenních Čajových Dýchánek Úspěšně Likvidujících Zaostalost Lidstva Výmluvnými Výlevy — jedno písmeno za každé slovo, což je mnohem lepší než u lorda Broughama. Doktor Peněgroš tvrdí, že nás ta písmena dokonale vystihují, ale přiznám se, že vůbec nechápu, co tím myslí.

Navzdory pomoci doktora Peněgroše a usilovné snaze samotného spolku upoutat na sebe pozornost neměl tento spolek žádný větší úspěch, dokud jsem do něj nevstoupila já. Po pravdě řečeno si jeho členové dovozovali příliš lehkovážný tón. Týdenní sobotní přednášky se vyznačovaly spíše bufonérií než hloubkou myšlení. Takový — mišmaš. Žádné zkoumání prvotních příčin ani základních principů. Vlastně vůbec žádné zkoumání. Ani špetka pozornosti věnovaná největšímu ze všech problémů — problému všeobecné shody. Zkrátka nic, co by se jen vzdáleně podobalo mému stylu psaní. Všechno bylo na nízké — velmi nízké! — úrovni. Žádná hloubka, žádná učenost, žádná filozofie — nic z toho, čemu učenci říkají duchovnost a nevzdělanci manýrovanost.

Po vstupu do společnosti jsem se snažila vnést do ní vznešenější myšlenky a vytríbenější styl — a je všeobecně známo, že se mi to podařilo výtečně. V současnosti členové S. V. V. T. Č. D. Ú. L. Z. L. V. V. píší povídky, které se v ničem nehorší ani těm v *Blackwoodu*. Zmiňuji *Blackwood*, protože jsem slyšela, že právě na stránkách tohoto zaslouženě proslulého časopisu lze nalézt nejlepší články na

jakékoli téma. Nyní jej bereme ve všem za vzor, a proto si rychle získáváme věhlas.

Vždyť pokud se člověk pustí do práce obratně, není vůbec těžké napsat pravý „blackwoodovský“ příběh. Samozřejmě nemám na mysli články politické. Každý přece ví, jak se takové texty sestavují — od doby, kdy to vysvětlil doktor Peněgroš.

Pan Blackwood vezme krejčovské nůžky a vedle něj stojí připraveni tři učedníci. Jeden mu podává *Timesy*, druhý *Examiner* a třetí *Příručku k Dingy-Bomu* pana Galyuna. Panu Blackwoodovi pak zbývá už jen vystříhovat a míchat. Jde to velmi rychle: *Examiner, Dingy-Bom, Times* — potom *Times, Dingy-Bom, Examiner* — a nakonec *Times, Examiner a Dingy-Bom*.

Hlavní ozdobou časopisu jsou však eseje a povídky na nejrůznější témata; ty nejlepší z nich patří — slovy doktora Peněgroše — do kategorie *bizarerries* (ať už to znamená cokoli), zatímco ostatní jim říkají prostě senzacechtivé. Tento druh literatury jsem vždy velmi oceňovala, avšak o způsobech jeho tvorby jsem se dozvěděla teprve poté, co jsem nedávno (z pověření společnosti) navštívila pana Blackwooda.

Metoda je velmi prostá, ačkoli ne tak docela prostá jako u článků politických. Dostavila jsem se k panu Blackwoodovi, přednesla mu přání naší společnosti a byla přijata s velkou zdvořilostí. Pozval mě do své pracovny, kde mi poskytl přesné pokyny k celé proceduře.

„Madam,“ pravil — zjevně ohromen mým vznešeným zjevem, neboť jsem měla na sobě malinové saténové šaty se zelenými agrafovy a oranžovými aurikulami — „madam, raďte se posadit. Věc se má takto. Především si autor senzacechtivých povídek musí opatřit velmi černý inkoust a velmi velké pero s velmi tupým hrotem. A zapamatujte si, slečno Psyché Zenobie,“ pokračoval po krátké pauze hluboce působivým a slavnostním hlasem, „zapamatujte si: toto pero — nikdy

— se nesmí ořezávat! Zde, madam, tkví celé tajemství a samotná duše senzacechtivé povídky. Troufám si tvrdit, že nikdo — ani ten největší génus — nikdy nenapsal, prosím pochopte mě správně, dobré povídky dobrým perem. Buďte si jista: je-li rukopis snadno čitelný, nestojí ani za čtení. To je jedna z našich základních zásad — a pokud s ní nesouhlasíte, naše rozmluva je u konce.“

Odmlčel se. Nechtějíc rozhovor ukončit, souhlasila jsem ovšem s tak očividnou pravdou, o níž jsem ostatně byla již dávno přesvědčena. Zdálo se, že ho to uspokojilo, a pokračoval v mém poučování.

„Možná by z mé strany bylo troufalé, slečno Psyché Zenobie, poukazovat na některou z našich povídek jako na vzor — přesto však musím na několik z nich upozornit. Nuže, vzpomínám si například na *Živou mrtvolu* — vynikající dílo! Jsou tam popsány pocity jednoho gentlemana, který byl pohřben dříve, než vydechl naposledy — propast vkusu, hrůzy, citu, filozofie i učenosti. Člověk by přísahal, že se autor narodil a vyrůstal v rakvi. Poté jsme měli *Zpověď kuřáka opia* — skvostné dílo! Bohatství fantazie, hluboké myšlenky, bystré postřehy, spousta ohně a vášně — a přiměřená dávka nesrozumitelnosti. Velmi poutavý nesmysl, který čtenáři hltali s potěšením. Říkalo se, že autorem byl Coleridge — nic takového. Napsal to můj ochočený pavián Juniper u sklenky holandského ginu s vodou, horkého a bez cukru.“

(Tomu bych snad ani nevěřila, kdybych to neslyšela z úst samotného pana Blackwooda.)

„Pak tu byl *Nedobrovolný experimentátor* — o gentlemanovi, kterého upekli v peci, ale který z ní vyšel celý a zdravý, jen poněkud propečený. Nebo *Deník zesnulého lékaře*, kde šlo především o zvukné fráze a špatnou řečtinu — obojí přitahuje čtenáře. A konečně *Muž ve zvonu* — tohle dílo, slečno Zenobie, vám doporučuji obzvlášť. Vypráví o mladíkovi, který usne pod srdcem (úderníkem) kostelního zvonu a probudí se za pohřebního zvonění. Ty zvuky ho přivedou k šílenství, a on si vytáhne zápisník a zapisuje své pocity. Pocity — to je to hlavní.